

Mary S. Sigouney díj átvételekor tartott beszéd – New York, 2009. január 16.

Dr. Mészáros Judit

Ma este, egy nagyon individuálisnak tartott szakma szereplőiként, néhány órát töltünk itt együtt. Ez a rövid idő mindnyájunkban nyomot hagy majd.

Ennél jóval hosszabb az az idő – talán Önök is számolgatták már –, amelyet pacienseikkel töltünk. Azokat az órákat – ezer, sőt hosszú évek során százezer órákat – még mélyebben őrizzük magunkban. Ezzel szemben ritkán tudjuk megosztani munkánk ezen élményeit, s azt is szakmai körben tesszük, peer groupban vagy előadásainkban. Nem meséljük el otthon, a konyhában, főzés közben családtagjaiknak, hogy milyen érdekes dolgok történtek a napi pszichoterápiás ülések alatt. Gyermekeink sokáig értetlenül állnak szüleik furcsa hivatása előtt: mivel is foglalkozik a mama vagy a papa? Egyszer az akkoriban 5 éves kisfiam ákombákom betűkkel az írta le: “a Mama gyógyít: de másképp mint az orvosok...Még nem láttam hogyan...” Miféle hivatás az, amely oly láthatatlan módon zajlik és amelyről köznap helyzetekben nem lehet történeteket hallani, miközben pácienseink drámai élményei és belső erőforrásai a világirodalom klasszikusait is megihletnék.

Ennek a mi kis “lehetetlen” foglalkozásunknak számos további következménye is van. Terápiás munkánk örömeiben még kevésbé szoktunk osztozkodni, mint problémáiban. Legkedvesebb pácienseink nem lesznek barátaink; munkánk gyümölcse az, hogy folyamatosan gyakorolhatjuk az elengedés művészetét. Pácienseink élnek megszerzett belső szabadságukkal és továbblépnek.

Kitüntetett pillanat ez a mai, mert itt a barátaimmal — akik egyben pszichoanalitikus “játészó-társaim is” — tényleg megoszthatom, annak a szakmai elismerésnek az örömét, amelyet a Ferenczi Sándor Egyesület éppen alapításának 20. évében kapott.

Munkánk értelmében, értékeiben és az eredményességében többen bíztak, mint ahányan kételkedtek. Sok kihívást, nehézséget és persze felemelő pillanatokat éltünk át együtt. Sokat vitatkoztunk és elégedetlenkedtünk. Olyan dolgokat terveztünk, amihez tevékenységünk során kellett magukat a feltételeket is előteremtenünk. De vitathatatlan, hogy Budapesten még a közép-kelet-európai rendszerváltást megelőző években a Ferenczi Sándor Egyesület megalapításával elindítottunk egy jelenleg is tapasztalható építkezési folyamatot – amelyhez azóta a világ sok országából kapcsolódtak. Máig őrzöm annak az estének a lelkesültséggel és kétségekkel átítatott légkörét, amikor Axel Hofferrel – még a berlini fal leomlása előtti időszakban – egy asztalra kiterítve nézegettük az enyészetből visszacsiklandozott, megtalált dokumentumokat. Ezek jórésze ma már egy internetes adatbázisban bárki számára rendelkezésre áll – a bécsi Freud Múzeum és a londoni Wellcome Trust Libraryvel kialakított közös együttműködés eredményeként.

Ebben a felemelő pillanatban itt vannak a barátaim, akik a kezdetektől támogatták a kutatómunkát, aminek következtében ma már látható, hogy a XX. század rettenetes földindulásai nemcsak szétdúlták tudásunk bázisait, de olyan szolidaritást is eredményeztek a pszichoanalitikus mozgalomban, amely megmentette az európai analitikusok nagy részét és új kibontakozás felé nyitott teret az Egyesült Államokban.

Axel Hoffer, Roberta Apfel és Bennett Simon, épp úgy mint Anna és Paul Ornstein, valamint George Sagi kollégák és barátok a kezdetektől támogattak tevékenységünket. Kutatásaimhoz én személyesen is igen sok segítséget kaptam tőlük. A Ferenczi kutatások és azok interdiszciplináris kapcsolódásai tudománytörténeti, illetve szellemtörténeti szempontból az integrációs folyamat részét jelentik. A korai elméleti kezdeményezések gyökerei összekötődtek a később kibontakozó fejlődési irányokkal, a kelet-közép-európai térség megtört szakmai folytonosságának helyreállítását facilitálták, és nem utolsósorban a pszichoanalízis újkori lehetőségeinek kiaknázása irányába mutattak.

Giselle Galdi és Carlo Bonomi annak a csapatnak a tagjai, akiknek ebben az integrációs folyamatban óriási szerepük van.

A Ferenczi Sándor Egyesület nevében köszönöm a Mary S. Sigourney Alapítványnak a díjat, amelyet a budapesti Ferenczi Archívum és Központ létrehozására fordítunk. Köszönöm az elmúlt húsz év során valamennyi magyarországi és külföldi kollégánknak áldozatos munkáját, amellyel hozzájárultak közös sikerünkhöz.